

Raport

Francuskie firmy w Polsce

ZPP

ZWIĄZEK
PRZEDSIĘBIORCÓW
I PRACODAWCÓW

raport

Francuskie firmy w Polsce

ZPP

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców
Nowy Świat 33
00-029 Warszawa

SPIS TREŚCI

5

Synteza

6

Wstęp

6

Francuski kapitał w Polsce. Początki ekspansji gospodarczej

8

Obecność francuskich firm w Polsce. Charakterystyka biznesu

8

Unikanie opodatkowania przez francuskie korporacje – skala problemu

10

Korzyści osiągnięte kosztem polskiego podatnika

12

Konkluzje

- 12 Nieuzasadniona faworyzacja wzmacnia przewagę na lokalnym rynku
- 12 Unikanie opodatkowania w kontekście luki CIT
- 14 Nieefektywność podatku dochodowego od osób prawnych

Synteza

- ▶ Francuski kapitał jest obecny w Polsce od czasów transformacji ustrojowo-gospodarczej. Korporacje pochodzące z tego kraju były najbardziej zaangażowane w procesy prywatyzacyjne, spośród wszystkich inwestorów zagranicznych.
- ▶ Szereg francuskich przedsiębiorstw nie płaci w Polsce podatku CIT lub jest on odprowadzany w marginalnej wysokości, w porównaniu do osiąganych lokalnie przychodów.
- ▶ W najbardziej dosadnym przypadku, zapłacony przez jedną z francuskich sieci handlowych podatek CIT stanowi zaledwie 0,004% przychodów spółki.
- ▶ Ponadto, niektóre francuskie firmy w latach 2015–2019 otrzymały od polskich instytucji państwowych pomoc publiczną o znacznie większej wartości, niż odprowadzony przez te podmioty podatek CIT.
- ▶ Dwa podmioty, spośród wszystkich analizowanych, uzyskały zamówienia publiczne o wartościach zbliżonych do uiszczanego w tym okresie podatku korporacyjnego.
- ▶ Dalsze utrzymywanie opisanego wyżej stanu rzeczy będzie stanowiło nieuzasadnione wsparcie w budowie pozycji biznesowej francuskich korporacji, podnosząc przy tym bariery wejścia dla nowych przedsiębiorstw.
- ▶ Przedstawione opracowanie potwierdza tezę, że podatek CIT jest w rzeczywistości podatkiem dobrowolnym. Jest on w praktyce płacony jedynie przez te przedsiębiorstwa, które chcą go płacić – pozostałe korzystają z możliwości łatwego uniknięcia podatku.
- ▶ Rozwiązaniem powyższego problemu jest koncepcja zaproponowana przez Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, polegająca na wprowadzeniu minimalnej stawki podatku CIT w wysokości 1,0% od przychodów osiągniętych w danym roku podatkowym.
- ▶ Przygotowana symulacja pokazuje, że gdyby wprowadzono minimalny CIT od przychodu, wspomniana powyżej francuska sieć handlowa w latach 2015 – 2019 zapłaciłaby 510 mln zł podatku korporacyjnego, zamiast w rzeczywistości uiszczanego 1,8 mln zł.

Francuskie firmy w Polsce

1. Wstęp

Przygotowany przez Związek Przedsiębiorców i Pracodawców raport pt. „Problemy polskich firm we Francji”, objawił skalę problemów, z jakimi spotykają się rodzimi przedsiębiorcy, prowadzący biznes na terenie Francji. Stosowane przez ten kraj praktyki protekcyjnistyczne mają charakter systemowy, a francuska administracja pozwala lokalnym firmom budować swoją pozycję gospodarczą na łamaniu prawa europejskiego, ze szkodą dla bezpieczeństwa konsumentów i integralności jednolitego rynku. To istotnie odbija się na polskich przedsiębiorstwach, które spotykają się z wieloma barierami

przy świadczeniu usług transgranicznych i działalności eksportowej.

Mając na uwadze otoczenie prawno-biznesowe, z jakim mają do czynienia polscy przedsiębiorcy we Francji, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców stworzył niniejsze opracowanie, ukazujące warunki prowadzenia biznesu przez francuskie firmy w Polsce. Przygotowany materiał ma stanowić rozpoczęcie dyskusji na temat braku symetrii w stosunkach handlowych i gospodarczych między Polską a Francją.

2. Francuski kapitał w Polsce. Początki ekspansji gospodarczej

Transformacja ustrojowo-gospodarcza lat 80. i 90. ubiegłego wieku wiązała się z koniecznością stawienia czoła szeregowi wcześniej pomijanych problemów. Jednym z nich był ogromny deficyt kapitału, który pomógłby w szybkim tempie przestawić gospodarkę z socjalistycznej, na opartą o zasady wolnego rynku. Dostrzeżono tym samym konieczność wypełnienia luki przez inwestorów zagranicznych, którzy za pomocą świeżego kapitału, byłiby w stanie dać wyraźny impuls rodzimej gospodarce.

Z tego też powodu, w pakiecie ustaw reformujących gospodarkę zawarto Ustawę o działalności gospodarczej prowadzonej przez inwestorów zagranicznych. Zawierała ona pewne obowiązki, które państwo nakładało na zagraniczne podmioty, zapewniając im jednak pewne przywileje. Do kluczowych przywilejów należało zwolnienie przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym z płacenia popiwku oraz zapowiedź możliwości wywozu zysków za granicę. Tym sposobem, Polska stała się wówczas jednym z najbardziej liberalnych dla kapitału zagranicznego krajów

na świecie, co przyciągało inwestorów ze wszystkich krajów zachodnich, w tym również (a wręcz przede wszystkim) z Francji. Tym samym, w pierwszej dekadzie transformacji ustrojowej znaczącą rolę odegrały zachodnie korporacje lokujące bezpośrednio inwestycje zagraniczne (BIZ) w Polsce, ale które również istotnie uczestniczyły w prywatyzacji dużych, państwowych przedsiębiorstw.

Największy udział w procesach prywatyzacyjnych spółek skarbu państwa miał rodzimy kapitał, gdyż Polacy nabyli udziały

w prywatyzowanych spółkach o wartości ponad 27,38 mld zł. Jednak biorąc pod uwagę jedynie kapitał zagraniczny, podmioty o francuskim pochodzeniu przejęły największą wartość udziałów w prywatyzowanych polskich spółkach, wyprzedzając drugie w kolejności Niemcy niemal pięciokrotnie pod względem wartości zainwestowanego kapitału. Jak ukazuje poniższy wykres, **francuskie firmy brały intensywny udział w przekształceniach własnościowych spółek należących do Skarbu Państwa.**

■ Pochodzenie kapitału nabywającego prywatyzowane spółki skarbu państwa (mld zł).

Źródło: <https://biqdata.wyborcza.pl/biqdata/7,159116,22109958,czy-polska-wyprzedawala-majatek-narodowy-czy-sprzedawalismy.html>

Jednym z największych przekształceń własnościowych w Polsce była prywatyzacja Telekomunikacji Polskiej, w której uczestniczył francuski podmiot – France Télécom, znany dzisiaj pod marką Orange.

W 2000 roku Skarb Państwa sprzedał 35% akcji TP SA konsorcjum France Télécom i Kulczyk Holding. Rok później, konsorcjum powiększyło swój pakiet akcji o kolejne 12,5% akcji, sprzedanych przez Skarb

Państwa i od tego czasu posiadało 47,5%. W 2005 roku francuski inwestor odkupił od Kulczyk Holding posiadane przez niego akcje spółki, uzyskując tym samym samodzielną kontrolę nad spółką.

Tym samym, francuskie przedsiębiorstwa czerpią profity z obecności w Polsce już od czasów transformacji ustrojowo-gospodarczej.

3. Obecność francuskich firm w Polsce. Charakterystyka biznesu

Dla francuskich przedsiębiorstw, prowadzenie działalności na terenie Polski ma istotne znaczenie. Dla korporacji z branży spożywczej oraz handlu detalicznego wartością dodaną jest wysokie tempo wzrostu popytu konsumpcyjnego. Główną zaletą dla przedsiębiorstw z sektora przemysłowego są znacznie niższe koszty pracy w porównaniu do realiów francuskich, stąd

m.in. francuskie koncerny samochodowe chętnie lokują swoje fabryki na terenie Polski. Ponadto, obecność w Polsce już od wczesnych lat 90. wielu francuskim przedsiębiorstwom umożliwiła zbudowanie silnej pozycji rynkowej w strategicznych sektorach, takich jak komunikacja, energetyka, czy ciepłownictwo.

4. Unikanie opodatkowania przez francuskie korporacje – skala problemu

Mimo tak wielu korzyści płynących z dostępu do polskiego rynku, szereg francuskich korporacji, wykorzystując sprzyjające inwestorom zagranicznym otoczenie prawno-biznesowe w Polsce, nie płaci podatku CIT lub jest on odprowadzany w marginalnej wysokości w porównaniu do osiąganych lokalnie przychodów.

Na podstawie art. 27b ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych minister właściwy do spraw finansów publicznych został zobowiązany do podawania do publicznej wiadomości indywidualnych danych z zeznań podatników podatku dochodowego od osób prawnych, u których wartość przychodu uzyskana w roku podatkowym przekroczyła równowartość 50 mln euro oraz podatników tego podatku będących podatkowymi grupami kapitałowymi.

Korzystając z danych przygotowanych przez Ministerstwo Finansów, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców opracował zestawienie dotyczące jednych z największych spółek, należących do kapitału francuskiego i prowadzących działalność na terenie Polski, które ukazują stosunek przychodów tych podmiotów do zapłaconego w Polsce podatku CIT.

Zestawienie przychodów francuskich spółek do zapłaconego w Polsce podatku CIT w latach 2015–2019

Podmiot	Przychody w ostatnich 5 latach (01.01.2015 – 31.12.2019)	Podatek CIT w ostatnich 5 latach (01.01.2015 – 31.12.2019)	Zapłacony w Polsce podatek CIT stanowi
Auchan Polska Sp. z o.o.	51 071 685 961,89 zł	1 799 354,00 zł	0,004% przychodów
Orange Polska S.A. ¹	63 766 932 393,20 zł	77 325 645,00 zł	0,12% przychodów
Carrefour Polska Sp. z o.o.	44 049 073 771,80 zł	69 515 430,00 zł	0,16% przychodów
Renault Polska Sp. z o.o.	20 078 549 117,48 zł	80 862 863,00 zł	0,40% przychodów
Valeo Autosystemy Sp. z o.o.	19 573 631 198,07 zł	111 593 777,00 zł	0,57% przychodów
Michelin Polska Sp. z o.o.	24 466 914 458,94 zł	175 622 941,00 zł	0,72% przychodów
Veolia Energia Warszawa S.A.	7 727 846 174,71 zł	56 144 968,00 zł	0,73% przychodów
Decathlon Sp. z o.o.	7 888 841 137,67 zł	68 025 195,00 zł	0,86% przychodów
Saint-Gobain Innovative Materials Polska Sp. z o.o.	11 203 166 933,87 zł	147 302 447,00 zł	1,31% przychodów

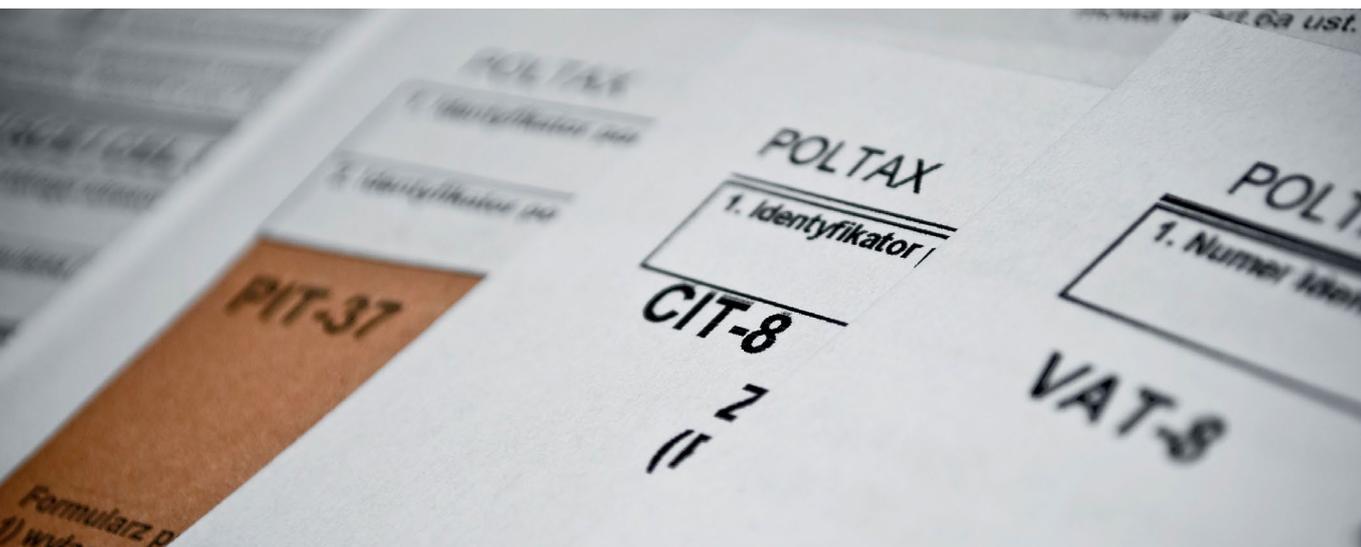
Źródło: <https://www.gov.pl/web/finanse/indywidualne-dane-podatnikow-cit>

Skala problemu wydaje się dotąd nieostrzegana. Jak pokazuje powyższe zestawienie, nie brakuje firm, które odprowadzają podatek CIT o wartości nieprzekraczającej 1% osiągniętych przychodów. W najbardziej jaskrawym przypadku zapłacony przez Auchan Polska podatek CIT stanowi zaledwie 0,004% przychodów spółki.

Należy zauważyć, że powyższe zestawienie obejmuje firmy o ugruntowanej pozycji rynkowej, które działają na polskim rynku

od wielu lat, a marki tych przedsiębiorstw są rozpoznawalne w skali całego globu. Trzeba mieć także na uwadze, iż lata 2015–2019 zarówno w Polsce, jak i całej Unii Europejskiej były okresem nieprzerwanego wzrostu gospodarczego, dlatego nie sposób argumentować tak niskich obciążeń podatkowych mniejszą rentownością poszczególnych działalności.

¹ W obliczeniach za rok 2015 pod uwagę zostały wzięte przychody oraz CIT zapłacony przez Podatkową Grupę Orange Polska. W następnych latach (2016–2019), spółka Orange Polska S.A. rozliczała się jako odrębna jednostka

5. Korzyści osiągnane kosztem polskiego podatnika

Odprowadzanie niskiego podatku korporacyjnego lub jego całkowity brak, to nie jedyny element, który buduje zasobność francuskich grup kapitałowych kosztem polskiego podatnika. Kolejnym aspektem jest uzyskiwanie przez francuskie firmy wysokiej pomocy publicznej od polskich instytucji państwowych.

Jak wynika z zestawienia (*Pomoc publiczna uzyskana w latach 2015 – 2019...*), niektóre z francuskich firm otrzymały w latach 2015–2019 pomoc publiczną o znacznie większej wartości, niż odprowadzony przez te podmioty podatek CIT. Oznacza to, że w tym bilansie Skarb Państwa niejako dopłaca do obecności i działalności tychże firm na terenie Polski, co dzieje się ze znaczącą szkodą dla polskich podatników, a przede wszystkim – rodzimych przedsiębiorców.

Polskie firmy są tym same zmuszone konkurować na lokalnym rynku z francuskimi korporacjami, które ponoszą marginalne obciążenia podatkowe, a dodatkowo są wspierane środkami z pomocy publicznej o niebagatelnej wartości. Utrwala to dystans, jaki występuje między rodzimymi firmami, a ich zagranicznymi odpowiednikami, działającymi w Polsce.

Orange Polska S.A., czyli podmiot zależny w 50,67% od francuskiego przedsiębiorstwa Orange S.A., uzyskał w latach 2015–2019 pomoc publiczną w wysokości 766 588 315 zł, uiszczając przy tym do budżetu jedynie 77 325 645 zł z tytułu podatku CIT. Oznacza to, że francuska sieć komórkowa, na każdą złotówkę zapłaconego podatku, otrzymała niemal 10 zł pomocy publicznej.

Powyższe to niejedyny aspekt ekonomiczny, który stanowił istotną wartość dla francuskich firm w kontekście prowadzenia działalności biznesowej w Polsce. Dwa podmioty, spośród wszystkich analizowanych, uzyskały zamówienia publiczne o wartościach zbliżonych do uiszczanego w tym okresie podatku korporacyjnego.

Pomoc publiczna uzyskana w latach 2015 – 2019 w porównaniu do zapłaconego podatku CIT

Podmiot	Podatek CIT w ostatnich 5 latach (01.01.2015 – 31.12.2019)	Pomoc publiczna uzyskana w ostatnich 5 latach (01.01.2015 – 31.12.2019)
Orange Polska S.A.	77 325 645,00 zł	766 588 315,00 zł
Valeo Autosystemy Sp. z o.o.	111 593 777,00 zł	710 995 501,18 zł
Saint-Gobain Innovative Materials Polska Sp. z o.o.	147 302 447,00 zł	837 409 366,06 zł
Michelin Polska Sp. z o.o.	175 622 941,00 zł	448 567 315,38 zł
Veolia Energia Warszawa S.A.	56 144 968,00 zł	114 606 023,00 zł

Źródło: System Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej (SUDOP)
<https://sudop.uokik.gov.pl/search/aidBeneficiary>

Wygrane zamówienia publiczne w latach 2015 – 2019 w porównaniu do zapłaconego podatku CIT

Podmiot	Podatek CIT w ostatnich 5 latach (01.01.2015 – 31.12.2019)	Wygrane zamówienia publiczne w ostatnich 5 latach (01.01.2015 – 31.12.2019)
Orange Polska S.A.	77 325 645,00 zł	445 zamówień publicznych o wartości 39 766 684,02 zł
Veolia Energia Warszawa S.A.	56 144 968,00 zł	113 zamówień publicznych o wartości 74 505 729,67 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie:
<https://www.przetargi.egospodarka.pl/kto-wygral/13870611,orange-polska-sp-s-a.html>
<https://www.przetargi.egospodarka.pl/kto-wygral/13836250,veolia-energia-warszawa-sp-s-a.html>

Konkluzje

1. Nieuzasadniona faworyzacja wzmacnia przewagę na lokalnym rynku

Francuskie korporacje od niemal trzech dekad budują swoją pozycję gospodarczą na polskim rynku. Dzięki posiadaniu znacznego kapitału na inwestycje oraz przejmowanie polskich przedsiębiorstw, przedsiębiorstwa z Francji utrzymują swoją istotną rolę w poszczególnych sektorach polskiej gospodarki.

Jednakże największe kontrowersje budzi marginalna wysokość podatku dochodowego płaconego przez znaczną część tych podmiotów. W rezultacie ich wymierne korzyści ekonomiczne wynikające z obecności w naszym kraju obejmują nie tylko zyski z prowadzonej działalności operacyjnej, a trzeba pamiętać, że z jednej strony, francuskie firmy w Polsce mają dostęp do dużego rynku zbytu, a z drugiej, mają dostęp do dużego rynku pracy, charakteryzującego się relatywnie niskimi kosztami pracowniczymi. Dzięki temu największe francuskie firmy mają możliwość budowania swojej pozycji zarówno w skali

lokalnej – sprzedając tutaj swoje towary i usługi, jak i globalnej, m.in. eksportując wytworzone w Polsce dobra na cały świat.

Dodatkowo, wymienione w niniejszym raporcie podmioty mogły liczyć w ostatnich latach na benefity ze strony polskich instytucji publicznych, takie jak pomoc publiczna, czy zamówienia publiczne znacznej wartości. Zestawiając powyższe z podejściem francuskiej administracji publicznej do polskich przedsiębiorców, przedstawionym w raporcie ZPP pt. „Problemy polskich firm we Francji” należy wskazać na istotną asymetrię w kontaktach handlowych między Francją a Polską.

Ponadto należy podkreślić, że dalsze utrzymywanie opisanego wyżej stanu rzeczy będzie stanowiło nieuzasadnione wsparcie w budowie pozycji biznesowej francuskich korporacji, podnosząc przy tym bariery wejścia dla nowych przedsiębiorstw.

2. Unikanie opodatkowania w kontekście luki CIT

Procesy optymalizacji podatkowej, podejmowane m.in. przez francuskie przedsiębiorstwa powodują, że luka CIT jest wciąż

istotnym problemem w polskiej gospodarce. Jej obecna wielkość jest szacowana na około 1 proc. PKB². Wskazuje to

² Polski Instytut Ekonomiczny, Raport „Luka CIT w Polsce w latach 2014–2018”, Lipiec 2020.

na fakt, iż nadal istnieje duży potencjał do jej redukcji i zwiększenia dochodów publicznych, lecz istotnym wyzwaniem w tym kontekście jest zjawisko sztucznego transferowania zysków przez przedsiębiorstwa za granicę, podejmowane głównie przez duże korporacje.

Przez sztuczne transferowanie zysków rozumie się proceder, w którym dana kwota zysku została wygenerowana na terytorium jednego kraju i zgodnie z prawem powinna zostać w nim opodatkowana, lecz przedsiębiorstwo wykorzystuje określone metody do przeniesienia tego zysku do innej jurysdykcji podatkowej, w celu obniżenia ciężaru podatkowego.

Wedle autorów raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego pt. „Luka CIT w Polsce w latach 2014-2018” instrumentem, który często służy korporacjom do transferowania zysków, są tak zwane „płatności wątpliwe”. Chodzi o opłaty za korzystanie z praw własności intelektualnej, odsetki od udzielonych pożyczek czy płatności za świadczone usługi zarządcze. W przypadku sieci handlowych sposobem optymalizacji może być model oparty na zakupach od zagranicznych spółek powiązanych towarów po zawyżonych cenach. Płatności te są dokonywane przez spółki z krajów o wyższym opodatkowaniu na rzecz spółek z krajów o niższym opodatkowaniu.

Tego rodzaju agresywna optymalizacja podatkowa, generująca zagraniczną lukę CIT powoduje, iż obciążenia podatkowe, które pierwotnie miały zostać poniesione przez zagraniczne korporacje – zostają przerzucone na podatników oraz rodzime firmy.

**Nieuzasadnione jest utrzymywanie dal-
szego stanu rzeczy, charakteryzującego
się faworyzacją m.in. francuskich przed-
siębiorstw, względem polskich przedsię-
biorców. Ci pierwsi uzyskują niepropor-
cjonalnie wysokie korzyści (w postaci
pomocy publicznej, przetargów, ulg inwe-
stycyjnych) w stosunku do ponoszonych
obciążeń podatkowych w Polsce.**

3. Nieefektywność podatku dochodowego od osób prawnych

Niniejsze opracowanie powinno skłaniać do rozważań na temat nieefektywności podatku CIT w jego obecnym kształcie. Przygotowana analiza stanowi jednocześnie dowód na to, jak wiele jest jeszcze do zrobienia w zakresie uszczelniania systemu podatkowego.

Zgodnym z prawdą jest twierdzenie, że **podatek CIT jest w rzeczywistości podatkiem dobrowolnym**. Jest on płacony jedynie przez te przedsiębiorstwa, które chcą go płacić, natomiast nie brakuje w gospodarce podmiotów decydujących się na działania optymalizacyjne, które redukują wysokość obciążeń podatkowych do minimum. Mimo wprowadzanych w ostatnich latach instrumentów, mających na celu uszczelnienie systemu podatkowego trzeba zauważyć, że koncepcja podatku dochodowego zawsze będzie zawierała lukę, pozwalającą na dokonywanie procesów optymalizacyjnych.

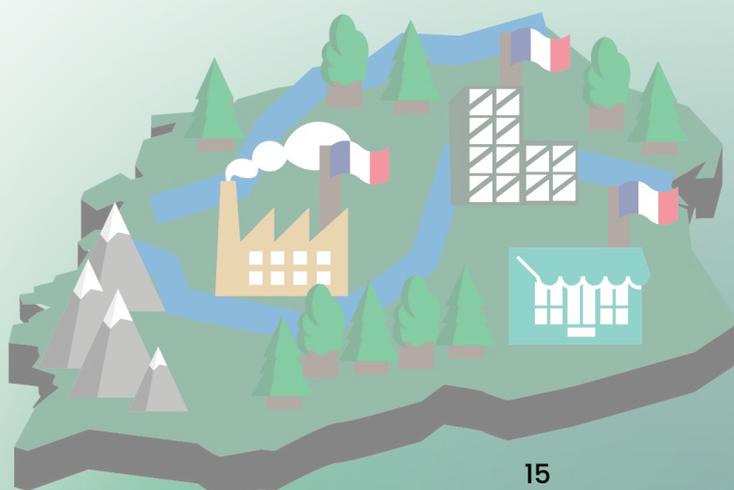
Należy zatem rozważyć koncepcję proponowaną przez Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, polegającą na wprowadzeniu minimalnej stawki podatku CIT w wysokości 1,0% od przychodów osiągniętych w danym roku podatkowym. Podatek przychodowy od osób prawnych skutkowałby istotnym zwiększeniem dochodów budżetowych, m.in. z uwagi na wyeliminowanie zagranicznej luki CIT, której redukcja stanowi istotne wyzwanie dla organów skarbowych.

Gdyby powyższe rozwiązanie wprowadzono przed 2015 r., 8 na 9 analizowanych przedsiębiorstw zostałyby zobowiązane do zapłaty wyższego podatku CIT. W najbardziej dosadnej symulacji, dotyczącej Auchan Polska, spółka – zamiast zapłaconych w latach 2015–2019 1,8 mln zł podatku CIT – zobowiązana byłaby do uiszczenia około 510 mln zł podatku korporacyjnego.

Ile podatku CIT zapłaciłyby francuskie korporacje w Polsce w przypadku wprowadzenia minimalnej stawki CIT?

Podmiot	Podatek CIT zapłacony w ostatnich 5 latach (01.01.2015 – 31.12.2019)	Podatek należny za lata 2015 – 2019 w przypadku wprowadzenia 1% CIT od przychodu
Orange Polska S.A.	77 325 645,00 zł	637 669 323,93 zł
Veolia Energia Warszawa S.A.	56 144 968,00 zł	77 278 461,75 zł
Auchan Polska Sp. z o.o.	1 799 354,00 zł	510 716 859,62 zł
Valeo Autosystemy Sp. z o.o.	111 593 777,00 zł	195 736 311,98 zł
Michelin Polska Sp. z o.o.	175 622 941,00 zł	244 669 144,59 zł
Carrefour Polska Sp. z o.o.	69 515 430,00 zł	440 490 737,72 zł
Decathlon Sp. z o.o.	68 025 195,00 zł	78 888 411,38 zł
Renault Polska Sp. z o.o.	80 862 863,00 zł	200 785 491,17 zł
Saint-Gobain Innovative Materials Polska Sp. z o.o.	147 302 447,00 zł	147 302 447,00 zł

Źródło: <https://www.gov.pl/web/finanse/indywidualne-dane-podatnikow-cit>

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców
Nowy Świat 33
00-029 Warszawa
Tel: 22 826 08 31
E-mail: biuro@zpp.net.pl